

ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРИДАТНІСТЬ ВІЙСЬКОВОГО ПЕРСОНАЛУ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІАЛЬНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО БОЙОВИХ ДІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ

Кіричевська Е. В. кандидат психологічних наук,
докторант лабораторії психології навчання
Інституту психології ім. Г.С. Костюка
<https://orcid.org/0009-0005-1911-5072>

У статті обґрунтовується необхідність забезпечення відповідних умов формування професійно-психологічної придатності військового персоналу до виконання завдань за призначенням в сучасних умовах ведення війни в напрямку стратегіальної готовності до бойових дій. Динаміка професійних змін, їх еволюційні форми, психологічні механізми та інші детермінанти військової придатності на шляху фахового становлення істотно впливають на якісні характеристики всього особового складу військових підрозділів, що, в свою чергу, визначає рівень їх стратегіальної готовності до виконання бойових завдань за призначенням в умовах війни.

Ключові слова: стратегіальна готовність; психологічна придатність; військова професіоналізація; військово-професійна діяльність; службово-бойове завдання.

Вступ. Професійна придатність сучасного військового фахівця є складним багатокомпонентним поняттям, про що свідчать численні концептуальні підходи: соціокультурний, діяльнісний, комунікативний, професійний, контекстно-інформаційний, психологічний тощо. Застосування в даній роботі системно-контекстуального підходу з метою аналізу дефініції психологічної придатності здебільшого визначається параметрами стратегіальної готовності до військово-професійної діяльності її суб'єкта, яка, відповідно, обумовлюється індивідуальними психологічними стратегіями військовослужбовця на різних стадіях досягнення ним військової професіоналізації. Динаміка професійних змін, їх еволюційні форми, психологічні механізми та інші детермінанти військової придатності на шляху фахового становлення істотно впливають на якісні характеристики всього особового складу військових підрозділів, що, в свою чергу, визначає рівень їх стратегіальної готовності до виконання бойових завдань за призначенням в умовах війни.

Мета статті: проаналізувати чинники професійно-психологічної придатності військового персоналу в контексті стратегіальної готовності до бойових дій в сучасних умовах ведення війни.

Теоретичне підґрунтя. Необхідність забезпечення відповідних умов формування

стратегіальної готовності військового персоналу до виконання завдань за призначенням в сучасних умовах ведення війни спричиняє потребу в розвитку ідей нижче зазначених концепцій в напрямку поглибленого вивчення психологічної придатності до військово-професійної діяльності, починаючи з аналізу різноманітних підходів розуміння категорій “психологічної придатності”, “психологічної готовності” та “військово-професійної діяльності”.

Системний контекст дефініції психологічної придатності розгортається на підґрунті психологічної теорії професійної діяльності (Б.Г. Ананьева, С.П. Бочарової, О.М. Леонтєва, Б.Ф. Ломова, С.Л. Рубінштейна, В.Д. Шадрікова); професіографічному підході до аналізу професійної діяльності (К.О. Абульханової-Славської, О.О. Бодальова, А.О. Деркача, О.М. Іванової, Є.О. Клімова, В.О. Пономаренка, П.С. Перепелиці, А.О. Реана, В.Д. Шадрікова); системний контекст дефініцій психологічної готовності та військово-професійної діяльності – в прикладних аспектах вивчення психологічних особливостей професійної діяльності фахівців ризиконебезпечних професій (В.І. Барко, В.А. Бодров, О.М.Кокун, В.О. Лефтерова, Г.В. Ложкін, М.С. Корольчук, Б.В. Кулагін, М.В. Макаренко, С.Д. Максименко Є.О. Мілерян, Н.В. Оніщенко, І.І. Приходько, О.Д. Сафін,

О.В. Тімченко, С.І. Яковенко); стратегіальному підході до творчої професійної діяльності (В.О. Моляко, А.Б. Коваленко, Л.А. Мойсеєнко); у дослідженні проблем формування психологічної готовності військовослужбовців до діяльності в умовах виконання службово-бойових завдань А. Іваніцький, О. Колесніченко, М. Корольчук, В. Крайнюк, О. Макаревич, В. Маріщук, В. Машков, Г. Нікіфоров, В. Осьодло, О. Поканевич, Л. Смірнов, В. Стасюк, О. Тімченко, М. Томчук, О. Хміляр, Ю. Шаранов, Г. Шестаков, Ю. Ширококов та інші).

Отже, спираючись на основні ідеї зазначених концепцій, в межах даної статті розкривається сутність стратегіальної готовності військового персоналу до виконання завдань за призначенням на різних рівнях психологічної придатності на етапі військової професіоналізації через застосування наступного комплексу загальнонаукових теоретичних **методів дослідження**: структуривання й алгоритмізації, абстрагування й конкретизації, аналізу й синтезу, з урахуванням принципів цілісності, складності й організованості.

Результати і обговорення. Оскільки професійно-психологічна придатність обумовлюється індивідуально-психологічними стратегіями військової професіоналізації військовослужбовця, в логічному розгортанні зазначеної проблематики здійснюється структурний аналіз стратегіальної готовності до бойових дій в сучасних умовах ведення війни.

Оцінка і формування професійної придатності представляють собою елементи єдиної системи підготовки особистості до військової діяльності та забезпечення успішної її реалізації протягом всього професійного шляху. Поняття “система” в даному випадку розуміється як об’єктивна єдність пов’язаних і взаємозалежних заходів (процедур) з управління і контролю процесу розвитку і професійного становлення, психологічного забезпечення психологічної придатності до військової діяльності.

Професійна психологічна придатність особистості до військової діяльності відображає особливості процесу визначення майбутньої військової спеціалізації на основі діагностики і прогнозування можливостей

людини успішно її освоїти, а також розвитку комплексу професійно значущих якостей, які дозволяють ефективно справлятися із службово-бойовими завданнями. Ідея взаємної відповідності особистих якостей військовослужбовця, з одного боку, і вимог, що пред’являються йому обставинами військової служби, бойової діяльності, з іншого, є фундаментальною в контексті теоретичних основ професійного самовизначення, орієнтації і відбору (оцінки придатності, професійного навчання та підготовки, адаптації, розвитку особистісної професійної майстерності, фізичного і функціонального розвитку тощо).

Погоджуючись в цілому з позиціями інших науковців, в контексті даного дослідження розуміємо професійну придатність як таку, що акумулює відповідність психофізіологічних, соціально-психологічних особливостей особистості вимогам військової спеціалізації (військовому фаху, посади), а також відповідність цим вимогам стану здоров’я, фізичного розвитку, рівня загальних й професійних знань, умінь, практичних навичок, належної морально-психологічної та ідейно-патріотичної налаштованості військовослужбовця до продуктивної роботи у військовому колективі.

Професійна психологічна придатність особистості до військової діяльності розглядається в науковій літературі: *по-перше*, як сукупність якостей, властивостей людини, які зумовлюють успішність формування придатності до конкретного виду військової діяльності; *по-друге*, як сукупність сформованих професійних знань, навичок, умінь, а також психологічних, фізіологічних та інших якостей і властивостей, що забезпечують ефективне виконання професійних завдань. Властивість професійної придатності особистості до військової діяльності зумовлюється сукупністю вихідних індивідуальних особливостей військовослужбовця, які формуються та розвиваються на різних етапах професійного шляху в процесі військової діяльності.

Із професійною психологічною придатністю особистості до військової діяльності пов’язані два взаємодіючих взаємозалежних процеси, які змістовно розрізняються: це процес визначення потенційної придатності, її оцінки,

контролю, експертизи та процес формування придатності, розвитку професійно орієнтованих якостей, характеристик людини на етапах професійного шляху (професійної підготовки, адаптації фахівців, реальної службово-бойової діяльності).

Професійна військова придатність розглядається як стадійний процес розвитку особистості військовослужбовця в онтогенезі (як тимчасова послідовність східців, періодів, стадій на усьому професійному шляху). Формування професійної психологічної придатності особистості до військової діяльності, її розвиток на шляху професіоналізації як суб'єкта діяльності, проходить ряд етапів, основними з яких є такі:

1) професійний відбір – визначення ступеня придатності особистості до певного виду військової діяльності на основі зіставлення її індивідуальних особливостей з вимогами військової професії (на цьому етапі можливе також вирішення завдань розподілу фахівців, комплектування навчальних та професійних груп, підбір фахівця до функціонуючої групи (посади, спеціальності, тощо);

2) професійна підготовка – обґрунтування рекомендацій щодо застосування програм, методик і засобів

навчання і тренування, до об'єктивних методів і критеріїв оцінки рівня професійної підготовленості військовослужбовців;

3) професійна адаптація – розробка засобів, методів і критеріїв оцінки особливостей пристосування суб'єкта військової праці до змісту і умов конкретної діяльності та обґрунтування рекомендацій щодо прискорення цього процесу;

4) службово-бойова діяльність – забезпечення раціональної організації (регламентації), умов і процесу (змісту) військової діяльності, високої ефективності, якості, безпеки військової служби, професійного вдосконалення, охорони здоров'я, задоволеності працею;

5) професійна атестація – періодична оцінка професійної кваліфікації з метою визначення відповідності займаній посаді і обґрунтування рекомендацій щодо посадових призначень, переміщень, а також направлення на навчання, перепідготовку;

6) професійне відновлення функціонального стану організму і психіки після напруженої роботи і перенесених захворювань, у зв'язку з розвитком стійких домінуючих негативних станів в результаті частих професійних невдач (Кокун О.М., Мороз В.М., Пішко І.О., & Лозінська Н.С., 2021, с. 170).

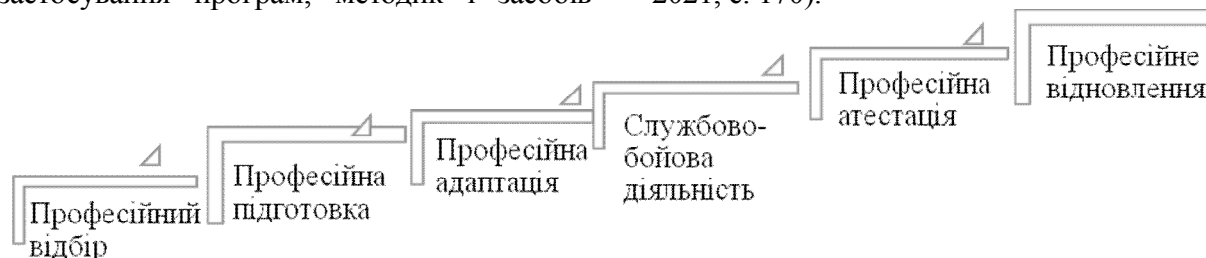

Рис. 1. Етапи формування психологічної придатності в процесі військової професіоналізації

Зміст кожного з перерахованих етапів специфічний з точки зору цілей, методів, засобів, термінів їх реалізації. Спільною для них є необхідність визначення тих показників, які є критеріями успішності процедур діагностики, прогнозування та формування професійної психологічної придатності особистості до військової діяльності. Конкретний зміст цих показників, їх роль у професійній придатності визначаються характером (цілями, методами) заходів на кожному з етапів формування професійної придатності. На першому етапі ця оцінка проводиться на основі якісних показників, що носять

стимулюючий, спрямовуючий і ознайомчий характер, діагностується стан компонентів психологічної структури особистості або тільки професійно важливих якостей для конкретного виду військової (спеціалізації) діяльності. На етапі професійної підготовки використовуються підсумкові показники оцінки виконання конкретних завдань і психофізіологічні показники "ціни" діяльності (ступеня напруженості виконання завдань).

Рівень професійної адаптації визначається за показниками виконання професійних нормативів і якісними оцінками психологічної та соціально-

психологічної адаптації. На етапі професійної діяльності основними показниками придатності є дані про ефективність, надійність і безпеку праці та стан здоров'я. На етапі професійної атестації профпридатність оцінюється з точки зору поточних службових досягнень і передумов для успішного виконання нових професійних функцій в процесі службово-бойової діяльності. На етапі професійного відновлення оцінка ефективності заходів проводиться на підставі даних про швидкість, повноту і стійкість відновлення професійної працездатності (придатності).

Поряд з терміном “придатність” в наукових розвідках використовується поняття “надійність”. Надійність визначається як спроможність здійснювати (безпомилково, з відповідною точністю, темпом) діяльність протягом певного часу. Б.Ф. Ломов (1966) визначає надійність наступним чином: “Як якісна одиниця, надійність є здатністю системи (чи її ланки, деталі) виконувати необхідні функції у заданий інтервал часу” (с. 464).

В основі належного виконання поставлених завдань покладені індивідуальні психологічні, психофізіологічні, особливості фізичного розвитку людини. Саме вчасність, безпомилковість виконання завдань протягом певного часу визначається терміном “надійність”. Сідаш В. В. (2010) аналізує індивідуальні професійні якості та їх вплив на надійність виконання бойових завдань (с. 162-164). На основі аналізу досліджень з вивчення службово-бойової діяльності можна виділити основні причини, що можуть знижувати професійну та функціональну надійність військового фахівця, а саме:

- організаторські – висока суб'єктивна складність завдань, небезпечність ситуації, невизначеність оперативної ситуації, суперечливість інформації;
- операційні – дефіцит інформації, надлишковість інформації, низька ймовірність появи значущої інформації, порушення ритму надходження інформації;
- управлінські – безвідповідальність, недбалість, невірний вибір прийнятого рішення;
- професійні – низький рівень знань, недоліки в розвитку навичок та вмінь, недоліки у професійному відборі;

- в умовах служби – несприятливий психологічний клімат у підрозділі, міжособистісні конфлікти (Сідаш В. В., 2010 с. 162-164).

Це особливо важливе уточнення, з огляду на ускладненість різноманітних обставин військової діяльності в процесі виконання службово-бойових завдань. Через втомлюваність та вплив відволікаючих факторів зростає вірогідність виникнення помилок, збоїв. Слід зважати на те, що психофізіологічні функції при ускладнених умовах виконання бойових завдань військової діяльності не залишаються незмінними. Утім, необхідно, аби робочі параметри (якості) залишалися стійкими навіть через зміну психофізіологічних функцій. На цьому етапі “вмикаються” резервні можливості людини – це можна назвати адаптаційний синдром. Але його можливості не безмежні і на певному етапі ускладнення діяльності (індивідуальному для різних людей) він не забезпечить оптимальні робочі параметри. В принципі, професійна придатність у її індивідуальних варіаціях й складає основу надійності. Надійний кожен лише у міру своїх індивідуальних можливостей. Діагностування професійно-важливих якостей, їх рівня розвитку, може дати відповідь на питання визначення надійності діяльності. Хоча поняття “придатність” і “надійність” є досить близьким, але їх не слід ототожнювати. Доцільно вважати придатність до діяльності в ускладнених умовах предиктором її надійності. В той же час перевірка надійності є механізмом визначення кількісних характеристик придатності. З огляду на викладене вище, ефективним способом визначення специфічних особливостей людини є психофізіологічний відбір, що може ставати складовою частиною (етапом) визначення професійної придатності. Визначення професійної придатності і надійності, у межах психологічної теорії діяльності, пов'язують із вивченням ролі стану психічних і фізіологічних функцій людини. Численні дослідження показали, що стан функціональних систем організму, ступінь розвитку й особливості реактивності професійно-важливих функцій й якостей людини прямо або опосередковано впливають на рівень її працездатності.

Між функціональним станом і

надійністю діяльності існує безпосередній причинно-наслідковий зв'язок (Бодров В.А., 2001, с. 56). Ця властивість проявляється в адекватному вимогам діяльності рівні розвитку професійно-важливих психологічних і фізіологічних функцій і механізмів їхньої регуляції в нормальних й екстремальних умовах. Особливість функціональної надійності обумовлюється з одного боку стійкістю, стабільністю та певною пластичністю (здатністю пристосовуватися до факторів діяльності).

Професійна психологічна придатність військовослужбовця є об'єктивним і логічним предиктором його психологічної готовності до виконання завдань за призначенням і закономірно пов'язана із рівнем його професіоналізації.

Психологічна підготовка до бойових дій представляє собою систему взаємопов'язаних заходів, які спрямовані на формування у військовослужбовців і військових колективів психологічних якостей, що забезпечують їх психологічну готовність до активних і ефективних дій на полі бою та стійкість до впливу сучасних засобів збройної боротьби, а також формування психологічних умов, що сприяють безумовному виконанню конкретних бойових завдань.

Ефективність виконання завдань за призначенням в умовах підвищеного ризику в значній мірі визначається величиною їх "зони стабільності". Під "зоною стабільності" ми розуміємо той розмах подій, у рамках якого нервова система людини зберігає здатність до саморегуляції й еустрес не переходить у дистрес. У зв'язку з цим, основою психологічної підготовки є ідея про необхідність розширення "зони стабільності" військовослужбовців, як одного з найважливіших чинників, що обумовлюють толерантність до стресу, тобто визначають кількість змін, при яких стрес не переходить у дистрес. Одним із найбільш важливих чинників, який визначає величину "зони стабільності", є вмотивованість військовослужбовця на професійну діяльність, складовими якої є: усвідомлення ним правоти і значущості своєї справи (світоглядний аспект), а також особистісна значущість військово-професійної діяльності в системі його цінностей і життєвих цілей.

Психологічна готовність до військово-професійної діяльності має свої специфічні особливості. Психологічну готовність військовослужбовця до виконання службово-бойових завдань можна визначити як інтегративне особистісне утворення, яке складається з особистісної та функціональної готовності.

На рівень сформованості психологічної готовності впливають такі показники: наявність мотивів до професійного та особистісного розвитку; наявність професійних пріоритетів; інтерес до розв'язання професійних проблем; потреба у формуванні психологічної готовності до прийняття рішення, відчуття цінності та значущості власної професії; прагнення досягти успіху (бажання досягти успіху, самоактуалізація, самореалізація, самовираження). Для підвищення рівня готовності необхідні: управління змістом і процесом мотивації професійної діяльності; робота з мотивацією; залучення військовослужбовців до процесу управління (колективне вирішення господарських, побутових та інших питань).

Ступінь психологічної готовності характеризують певні особливості поведінки особи, зокрема: безпомилковість дій чи наявність помилок, що так чи інакше впливають на безпеку й успішність діяльності; поведінкові реакції, тон голосу та зміст мови, специфіка вегетативних реакцій. До зовнішніх ознак психологічної готовності військовослужбовця до бою є: відсутність метушливості або замкнутості, рівна поведінка; чітке, безпомилкове виконання наказів і команд; нормальний фізіологічний стан (частота пульсу, дихання, колір обличчя тощо). Показниками психологічної стійкості є: збереження оптимістичного настрою, бойового збудження, відсутність розгубленості, пригніченості, апатії, негативних емоцій, збереження самовладання, витримки, функцій уваги, пам'яті тощо. Вагомим також є почуття особистої відповідальності, дисциплінованість, сміливість, рішучість, розумна ініціатива, конкретна професійна, спеціальна та психологічна підготовка до кожної складної ситуації. Впливають на готовність і внутрішні та зовнішні умови: зміст задач, ступінь їх складності, новизна; обстановка, можливі ризики; особливості стимулювання дій і результатів; мотивація;

оцінка ймовірності досягнення; особиста підготовленість; попередні нервово-психічні стани та стан здоров'я; особистий досвід мобілізації сил на вирішення складних задач; уміння контролювати та регулювати рівень свого стану готовності.

Психологічна готовність військовослужбовця до військово-професійної діяльності – один із основних компонентів готовності підрозділу до службово-бойових дій, який реалізується на трьох рівнях регуляції – особистісно-смысловому, ситуативно-цільовому, операційно виконавчому.

Основними показниками сформованості психологічної готовності є:

- спрямованість і адекватність ціннісно-смыслові сфери, усвідомлення військовослужбовцем соціального та особистісного сенсу участі в бойових діях; потреба у військово-професійному самовдосконаленні;

- своєчасність і доцільність поточних службово-бойових дій, їх адекватність стандартам та умовам службово-бойових ситуацій, адекватність самооцінки власної військово-професійної підготовленості;

- суб'єктивна змобілізованість, впевненість у собі, рішучість і налаштованість на виконання завдань за призначенням; ситуативна емоційно-вольова стійкість і адаптивна урегульованість дій при зміні умов або ускладненні екстремальності обстановки, готовність до ризику;

- оптимальний рівень загальної та ситуативної тривоги;

- здатність до прогнозування динаміки службово-бойових ситуацій і гнучкої зміни алгоритму індивідуальних службово-бойових дій, розвинуті здібності до планування, моделювання, програмування, оцінки результатів військово-професійної діяльності;

- адекватність обґрунтування своїх дій, усвідомлення небезпеки для власного життя;

- відновлення вихідних характеристик психологічної структури діяльності після виконання військовослужбовцями завдання за призначенням.

Сформованість психологічної готовності військовослужбовців до службово-бойової діяльності на особистісно-смысловому, ситуативно-цільовому, операційно

виконавчому рівнях регуляції за основними змістовними показниками в контексті даної роботи визначатиметься як стратегіальна готовність до виконання завдань за призначенням, бойових дій в сучасних умовах ведення війни.

В контексті психологічної готовності особливого значення набуває стратегіальність, яка є організуючою і регулюючою складовою системи військово-професійної діяльності, а також її концептуальною основою, що детермінує особистісну траєкторію дій суб'єкта цієї діяльності. В основі феномена стратегіальності лежить стратегія як частковий прояв загального. Окрім того, стратегіальну готовність можна розглядати як своєрідне регульоване психічне утворення, що сприяє ефективному розв'язанню особистісних і військово-професійних завдань в процесі виконання бойових дій в сучасних умовах ведення війни на основі актуалізації наявних знань, умінь та досвіду, які в своїй сумі утворюють індивідуально-психологічні стратегії професіоналізації.

Обґрунтування стратегіальної готовності до виконання завдань за призначенням, бойових дій в сучасних умовах ведення війни потребувало визначення теоретико-методологічних засад дослідження, які забезпечуються сукупністю наукових підходів, концепцій, принципів і технологій науково-пізнавальної діяльності. Акцентуючи на регульовальній ролі стратегіальної готовності до виконання завдань за призначенням, зазначимо, що – це об'єктивно існуючий механізм регуляції поведінки суб'єкта військово-професійної діяльності, який характеризується наявністю в нього уявлень про те, які дії і з якими об'єктами необхідно здійснювати на кожному етапі просування до мети, що в своєму системному прояві, призводить до формування індивідуально-психологічної стратегії професіоналізації.

Висновки. Викладений у статті матеріал дає змогу зробити наступні висновки: професійна психологічна придатність військовослужбовця є об'єктивним і логічним предиктором його психологічної готовності до виконання завдань за призначенням і закономірно пов'язана із рівнем його професіоналізації; стратегіальна готовність військовослужбовців до виконання

завдань за призначенням, детермінує дії суб'єкта з підготовки до виконання завдання, розроблення плану та його реалізації, організують потік мисленнєвого пошуку і пошуку аналогів, комбінування, реконструювання, а також визначають характер діяльності; сформованість психологічної готовності військовослужбовців до службово-бойової діяльності на особистісно-смысловому, ситуативно-цільовому, операційно виконавчому рівнях регуляції за основними змістовними показниками в контексті даної роботи визначається як стратегіальна готовність до виконання завдань за призначенням, бойових дій в сучасних умовах ведення війни; в свою чергу, стратегія військово-професійної діяльності розглядається як інтегральне психічне

утворення; як акумульованість та інтегрованість індивідуально-особистісних компетенцій, репрезентованих професійною активністю та досвідом із вираженою готовністю до службово-бойової діяльності.

Стратегії військово-професійної діяльності формуються на основі генералізованих програм дій власної професіоналізації та самореалізації у складному поєднанні індивідуально-особистісних, когнітивних, поведінкових особливостей, обумовлених системокомплексом професійно значущих властивостей і характеристик військовослужбовця, які дозволяють йому планувати, оцінювати та забезпечувати позитивну динаміку його професійної придатності на певному рівні успішності виконання ним службово-бойових завдань.

Список використаних джерел

1. Бодров В.А. (2001) Психология профессиональной пригодности. / В.А. Бодров. Учебное пособие для вузов – М.. ПЕР СЭ.
2. Кокун О.М., Мороз В.М., Пішко І.О., & Лозінська Н.С. (2021) Формування психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до виконання завдань за призначенням під час бойового злагодження : метод. посіб. К. : 7БЦ.
3. Ломов Б.Ф. (1966) Человек и техника. Очерки инженерной психологии / Б.Ф. Ломов. – М.
4. Сідаш В.В. (2010) Чинники професійної надійності військовослужбовців, від яких залежить рівень бойової підготовки та способи її діагностики / В.В. Сідаш // Збірник наукових праць Харківського університету Повітряних сил. — Вип. 2.

References

1. Bodrov V.A. (2001) Psykholohyia professyonalnoi pryhodnosti. [Psychology of professional suitability.] / V.A. Bodrov. Uchebnoe posobyie dlia vuzov – M.. PER SЭ.
2. Kokun O.M., Moroz V.M., Pishko I.O., & Lozinska N.S. (2021) Formuvannia psykholohichnoi hotovnosti viiskovosluzhbovtziv viiskovoi sluzhby za kontraktom do vykonannia zavdan za pryznachenniam pid chas boiovoho zlahodzhennia : metod. posib. [Formation of psychological readiness of military servicemen under contract to perform assigned tasks during combat coordination: method. Manual.] K. : 7BTs.
3. Lomov B.F. (1966) Chelovek y tekhnika. Ocherky ynzhenernoi psykholohyy [Man and technology. Essays on Engineering Psychology] / B.F. Lomov. – M.
4. Sidash V.V. (2010) Chynnyky profesiinoi nadiinosti viiskovosluzhbovtziv, vid yakykh zalezhyt riven boiovoi pidhotovky ta sposoby yii diahnostryky [Factors of professional reliability of servicemen, which depend on the level of combat training and methods of its diagnosis] / V.V. Sidash // Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho universytetu Povitrianykh syl. — Vyp. 2.

Summary

PROFESSIONAL AND PSYCHOLOGICAL SUITABILITY OF MILITARY PERSONNEL TO PERFORM ASSIGNED TASKS IN THE CONTEXT OF STRATEGIC READINESS FOR COMBAT OPERATIONS IN MODERN CONDITIONS OF WARFARE

Kirychevska E. V. Candidate of Psychological Sciences (Ph.D. in Psychology), Doctoral student of the Laboratory of Psychology of Studying of the Institute of Psychology named after H.S. Kostiuk

The paper substantiates the need to ensure appropriate conditions for the formation of professional and psychological fitness of military personnel to perform assigned tasks in modern conditions of warfare in the direction of strategic readiness for combat operations. Dynamic professional changes, their evolutionary forms, psychological mechanisms, and other determinants of military suitability on the path of professional formation significantly affect the qualitative characteristics of all personnel of military units, which, in turn, determines the level of their strategic readiness to perform combat tasks as assigned in the conditions of war.

The purpose of this paper: analyse the factors of professional and psychological fitness of military personnel in the context of strategic readiness for combat operations in modern conditions of warfare.

Within the scope of this article, the essence of the strategic readiness of military personnel to perform assigned tasks at various levels of psychological suitability at the stage of military professionalization is revealed through the application of the following complex of general scientific theoretical **methods research:** structuring and algorithmization, abstraction and concretization, analysis, and synthesis, taking into account the principles of integrity, complexity, and organization.

Results and discussion. Because professional and psychological suitability is determined by individual psychological strategies of the military profession of a military serviceman, in the logical unfolding of the mentioned problems, structural analysis of the strategic readiness for combat operations in modern conditions of warfare.

In the context of psychological readiness, strategicness, which is organizational, acquires special importance as and regulatory component of the system of military-professional activity, as well as its conceptual basis, which determines the personal trajectory of actions of the subject of this activity. At the heart of the phenomenon of strategicness lies strategy as a partial manifestation of the general. In addition, strategic readiness can be considered as a kind of regulated mental formation that contributes to the effective resolution of personal and military-professional tasks in the process of performing assigned tasks based on the actualization of existing knowledge, skills, and experience, which form individual psychological strategies of professionalization. Justification of strategic readiness to perform assigned tasks, and combat operations in modern conditions of warfare required the determination of the theoretical and methodological foundations of research, which are provided by a set of scientific approaches, concepts, principles, and technologies of scientific and cognitive activity. Emphasizing the regulatory role of strategic readiness to perform tasks as assigned, we note that this is an objectively existing mechanism for regulating the behavior of a subject of military-professional activity, which is characterized by the presence of ideas about what actions and with what objects must be carried out at each stage of advancement to goal, which in its systemic manifestation leads to the formation of an individual and psychological strategy of professionalization.

Conclusions. The paper material gives to do the following conclusions: strategic readiness of servicemen to perform tasks as assigned, the determinant is the subject's actions in preparation for the task, development of the plan and its implementation, organizing the flow of thought search and search for analogues, combination, reconstruction, and also determine the nature of the activity. In the context of this work, the strategy of military-professional activity is considered as an integral mental formation; as the accumulation and integration of individual and personal competencies, represented by professional activity and experience with a pronounced readiness for service and combat activity.

Keywords: strategic readiness; psychological suitability; military professionalization; military professional activity; military duty.

Дата надходження рукопису/Date of receipt of the manuscript: 28.02.24.

Дата прийняття рукопису/Date of acceptance of the manuscript: 16.03.24.

© 2024. This work is under an open license CC BY-NC 4.0.